

Қазақстан 2050

РУХАНИ
ЖАҒЫРУ

БИОЛОГИЯ ЖӘНЕ БИОТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІ
ФАКУЛЬТЕТ БИОЛОГИИ И БИОТЕХНОЛОГИИ

VI ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2-12 сәуір 2019 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 9-10 сәуір 2019 жыл

VI МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 2-12 апреля 2019 года

МАТЕРИАЛЫ

Международная научная конференция
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 9-10 апреля 2019 года

VI INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 2-12 April 2019

MATERIALS

International Scientific Conference of
Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 9-10, 2019

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

Биология және биотехнология факультеті
Факультет биологии и биотехнологии

VI ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2-12 сәуір, 2019 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың
"ФАРАБИ ӘЛЕМІ"
атты халықаралық ғылыми конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ
Алматы, Қазақстан, 9-10 сәуір 2019 жыл

VI МЕЖДУНАРОДНЫЕ
ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казакстан, 2-12 апреля 2019 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых
"ФАРАБИ ӘЛЕМІ"
Алматы, Казахстан, 9-10 апреля 2019 года

VI INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 2-12 April 2019

MATERIALS

of International Scientific Conference
of Students and Young Scientists
Almaty, Kazakhstan, April 9-10, 2019

Алматы
"Қазақ университеті"
2019

арқылы, олардың өсімдіктер жабынының қайта қалпына келуін тездетуге және өнімділігін арттыруға болады. Ол үшін мемлекет тарапынан қаржылай көмек керек. Онсыз бұл мәселе шешімін таппайды.

Ғылыми жетекшісі биоалуантүрлілік және биоресурстар кафедрасының аға оқытушысы Аметов А.А.

ІЛЕ ӨЗЕНІНІҢ ТӨМЕНГІ АҒЫСЫ АЛҚАБЫНДАҒЫ *ROSACEAE* JUSS. ТҰҚЫМДАСЫНЫҢ БИОАЛУАНТҮРЛІЛІГІНЕ СИПАТТАМА

Елеусизова М.Е., Чилдибаева А.Ж.

әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақстан, Алматы қаласы
a.zh.childebaeva@gmail.com

Кет-келген аймақтың флорасын зерттеу табиғатта болып жатқан өзгерістердің көрсеткіші, ал оның қазіргі жағдайы табиғи және антропогендік факторлардың әсерінен болған құбылыстардың нәтижесі. Осыған байланысты аймақтың флорасын талдау және инвентаризациялау (түгендеу) бірлесіп уақытта өзекті. Ал қазіргі таңда биологиялық алуантүрлілікті сақтау және зерттеу мәселесі өте өзекті болып табылады.

Әсіресе Қазақстан флорасындағы жетекші тұқымдастарының өкілдеріне ерекше мән берген дүрыс. Осындай тұқымдастардың бірі сөз жоқ *Rosaceae* Juss. болып табылады. Жер шарында раушан үлділер тұқымдасының түрлерінің саны 3000-дай, 115 туысқа біріктірілген. Олар солтүстік ендіктің субтропикалық және қоңыржай климатты елдерінде кеңінен таралған, кейбір түрлері оңтүстік ендіктегі елдерде де өседі. Раушангүлдер жалпы алғанда табиғи тұқымдас болғанымен, олардың вегетативтік және генеративтік (репродуктивтік) органдарының құрылысы алуантүрлі болып келеді. Тіршілік формалары мәңгі жасыл ағаштардан шөптесін өсімдіктерге дейін, негізінен көпжылдықтар болады.

Қазақстанда *Rosaceae* Juss. тұқымдасының құрамында 36 туысқа жататын 200-ден астам түрі бар. Оның 12 түрі өте сирек кездесетін өсімдіктер, сондықтан қорғауға алынып, Қазақстанның «Қызыл кітабына» енгізілген. Дей тұрғанмен, экологиялық жағдайы соңғы жылдары күрт төмендеген Іле-Баян өңірі үшін мұндай зерттеулердің маңызы орасан зор. Біз Іле өзенінің Қапшағай су электростанциясының төменгі ағысынан *Rosaceae* Juss. тұқымдасының 8 туысқа жататын 24 түрін жинап анықтадық. Мұнда қазтабан - *Potentilla L.* туысы 11 түрімен басымдық көрсетті.

Тіршілік формалары бойынша хамефиттер, яғни бұталар және жартылай бұталар басым - 12 түр, бұл флораның 50%-н құрайды. Екінші орында гемикриптофиттер, яғни көпжылдық шөптесін өсімдіктер - 9 түр, бұл флораның 37,5%-н құрайды. Даму циклы қысқа бір- және екіжылдық шөптесін өсімдіктер - 2 түр, бұл флораның 8,3%-н құрайды. Нано- және микрофанерофиттер *Hulthemia herbertfolia* (Pall.) Dumort. - 1 түр, яғни флораның 4,2%-н құраса, макрофанерофиттерден *Crataegus korolkowii* L. (*Crataegus altaica* L.) - 1 түрі кездесті, ол флораның 4,2%-н құрайды.

Өсімдіктердің экологиялық типтері бойынша мезофиттер басымдылық көрсетті. Олар флораның 50%-н құрайды. Ксерофиттердің үлесіне флораның 41,7%-ы тиісті. Ал мезоксерофиттердің үлесіне флораның 12,5%-ы тиісті.

Rosaceae Juss. тұқымдасының бір эндемдік түрі - *Rosa iliensis* Chrshan. анықталды.

Rosaceae Juss. тұқымдасына жататын 24 түрді шаруашылықтағы маңызына қарай Н.В.Павловтың (1942) классификациясы бойынша былайша топтастырдық: сәндік (10 түр немесе 41,7%), дәрумендік (5 түр немесе 20,8%), дәрілік (5 түр немесе 20,8%), тағамдық (3 түр немесе 12,5%), эрозияға қарсы тұратын (3 түр немесе 12,5%), бал жинайтын (2 түр немесе 8,3%), бояу алынатын (2 түр немесе 8,3%), ароматты (2 түр немесе 8,3%) және улы, илік, эфир майлы өсімдіктер (1 түрден немесе 16,7%) анықталды.

Ысым көпшілік жағдайда *Rosaceae* Juss. тұқымдасының түрлерінің пайдалану жолдары жан-жақты. Бұл негізгі пайдалы өсімдіктердің қорын анықтап, оларды тиімді пайдалану жолдарына нұсқау жасау, сонымен қатар кейбір өсімдіктерді жерсіндіру үшін олардың биологиясын зерттеу маңызы үлкен жұмыстардың бірі.

Ғылыми жетекшісі биоалуантүрлілік және биоресурстар кафедрасының аға оқытушысы Чилдибаева А.Ж.

Бахар Н. Х. КӘДІМГІ ЖҰПАРГҰЛ (<i>ORIGANUM VULGARE L.</i>) ӨСІМДІГІНІҢ ЛАТЕНТТІ КЕЗЕНДЕРІНІҢ МОРФОЛОГИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	19
Войцеховский И.В. ПЕРСПЕКТИВЫ ИЗУЧЕНИЯ ОСОБЕННОСТЕЙ НАКОПЛЕНИЯ И РАСПРЕДЕЛЕНИЯ РАДИОНУКЛИДОВ И ТЯЖЕЛЫХ МЕТАЛЛОВ В <i>HELIANTHUS ANNUUS L.</i>	20
Гусейнова Д.Ю., Тілеулиева М.К. ВЛИЯНИЕ ХЛОРА НА ПОВЕДЕНИЕ И ВНУТРЕННИЕ ОРГАНЫ РЫБ	20
Джанузакова Г.Т., Баба-Заде Р.М., Турсынбай А.Б., Жулкаева Н.А. ПИТАНИЕ СУДАКА (<i>SANDER LUCIOPERCA (L, 1758)</i>), СЕВЕРО-ВОСТОЧНОЙ ЧАСТИ КАСПИЙСКОГО МОРЯ	21
Джиенбеков А. К. АЛАКӨЛ КӨЛПІҢ АЛЬГОФЛОРАСЫНЫҢ АЛУАНТҮРЛІЛІГІ ЖӘНЕ ОНЫҢ СИСТЕМАТИКАСЫ	22
Дулатова Б. Д. ЖЫҢҒЫЛ ҚҰМТЫҢҚАНЫНЫҢ ҚӨРЕК ҚҰРАМЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	23
Дүйсебай Н.Д. ХОШ ИІСТІ РУТА (<i>RUTA GRAVEOLENS L.</i>) ӨСІМДІГІНІҢ ЛАТЕНТТІ КЕЗЕНДЕРІМЕН ОСКІНДІК ТІРШІЛІК КҮЙІНІҢ МОРФОЛОГИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	24
Едіге А.О., Сансызбаев Е.Т. АЛАКӨЛ КОЛІНДЕГІ БАЛҚАШ АЛАБҰҒАСЫ <i>PERCA SCHRENKI</i> ПОПУЛЯЦИЯСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ ЖӘНЕ КӘСІПТІК МАҢЫЗЫ	24
Едилова А.К., Волков Д.В., Шамекова М.Х. МОНИТОРИНГ РАСПРОСТРАНЕНИЯ ТРАНСГЕНОВ	25
Елепбай Г. ІЛЕ ӨЗЕНІ ЖАҒАЛАУЫНДАҒЫ ДЕГРАДАЦИЯҒА ҰШЫРАҒАН ҚҰМДАРДЫҢ ӨСІМДІКТЕР ЖАБЫНЫҢ ҚАЙТА ҚАЛПЫНА КЕЛУІ	26
Елеусизова М.Е., Чилдибаева А.Ж. ІЛЕ ӨЗЕНІНІҢ ТӨМЕНГІ АҒЫСЫ АЛҚАБЫНДАҒЫ <i>ROSACEAE</i> JUSS. ТҰҚЫМДАСЫНЫҢ БИОАЛУАНТҮРЛІЛІГІНЕ СИПАТТАМА	27
Ережепова Н.Ш., Абил Н.А. ӘРТҮРЛІ ЖАҒДАЙДА ӨСІРІЛГЕН <i>THUJA OCCIDENTALIS L.</i> ЖӘНЕ <i>PLATYCLADUS ORIENTALIS L.</i> ТҮРЛЕРІНІҢ ТҰҚЫМ ОҢІШТІГІ	28
Есеналиева М.Б. «РӨДНИКОВОЕ» КЕН ӨНДІРУ АУМАГЫНДА ТЕХНОГЕНДІ БҰЗЫЛҒАН АЙМАҚТАҒЫ ӨСІМДІКТЕРДІҢ МИКОСИМБИОТРОФИЗМІ	28
Жаксылық А.С. СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ БИОРАЗНООБРАЗИЯ ФИТОПЛАНКТОНА ОЗЕРА НИЖНИЙ КОЛЬСАЙ (КУНГЕЙ АЛАТАУ, ЮГО-ВОСТОЧНЫЙ КАЗАХСТАН)	29
Женісова А.Ж., Амирова А.К. <i>HELIANTHUS TUBEROSUS L.</i> ОСКІНДЕРІН <i>IN VITRO</i> ЖАҒДАЙДА АЛУ	30
Жолаева Г.С. МҰҒАЛЖАР АУДАНЫНЫҢ ЕГІСТІК АЛҚАПТАРЫНДАҒЫ АСТЫҚ ТҰҚЫМДАСТАРЫНЫҢ АРАМНОИТЕРІМЕН КҮРЕСУ ТЕХНОЛОГИЯСЫ	31
Жулкаева Н.А., Турсынбай А.Б., Баба-Заде Р.М., Джанузакова Г.Т. ГИСТОПАТОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ СОСТОЯНИЯ ГОНАД АТЕРИН ИЗ СЕВЕРО-ВОСТОЧНОГО КАСПИЯ	32
Жұмабай М.А. ЫРҒЫЗ-ТОРҒАЙ МЕМЛЕКЕТТІК РЕЗЕРВАТЫНЫҢ ФЛОРАСЫН ҚОРҒАУ	32
Жұмабай М.А. БАРСАКЕЛМЕС ТАБИГИ ҚОРЫҒЫ ЖАИУАРЛАРЫНЫҢ БИОАЛУАНДЫЛЫҒЫ	33
Жумагул М.Ж. ИЗУЧЕНИЕ АНТИОКСИДАНТНОЙ АКТИВНОСТИ ЛЕКАРСТВЕННОГО РАСТЕНИЯ <i>RHODIOLA ROSEA L.</i>	34
Жұма Р., Серикбай А. ОБРАЗОВАНИЕ АНОМАЛЬНЫХ АГРЕГАТОВ БЕЛКОВ – АМИЛОИДОВ	35
Замандинова З.Ш., Тохтигожаева Т.А., Шүпіншіли А.С. ИЗМЕНЧИВОСТЬ МОРФОМЕТРИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ПЛОТВЫ (<i>RUTILUS RUTILUS</i>) И КРАСНОПЕРКИ (<i>SCARDINIUS ERITHROPHthalmus</i>) В РАЗЛИЧНЫХ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ	36
Запарина Е.Г., Сейткадыр Қ.Ә. АНАЛИЗ БИОРАЗНООБРАЗИЯ РАСТЕНИЙ Г.	36